

adviesrapport

Quickscan natuurtoets woningbouw Steenwijk Zuidoost fase 1, Steenwijk

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid

Opdrachtgever

Roosdom Tijhuis

Status

definitief

Zuiderzeelaan 53
8017 JV Zwolle

T (038) 423 64 64
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

Colofon

Titel

Quickscan natuurtoets woningbouw Steenwijk Zuidoost fase 1, Steenwijk

Subtitel

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid

Projectcode	Datum	Status
22-130	12 oktober 2022	definitief

Auteur(s)

M. Boerhof & R. Apperloo

Modellering & GIS

M. Boerhof

Tweede lezer

A. de Gelder

Opdrachtgever

Roosdom Tijhuis

©Ecogroen bv

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

Boerhof, M. & R. Apperloo (2022). Quickscan natuurtoets woningbouw Steenwijk Zuidoost fase 1, Steenwijk. Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid. Rapport 22-130. Ecogroen bv Zwolle.

Inhoud

Samenvatting	4
1. Inleiding	6
1.1 Aanleiding en doelstelling	6
1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkeling	6
1.3 Leeswijzer	7
2. Wettelijk kader en methode	8
2.1 Wettelijk kader	8
2.1.1 Wet natuurbescherming	8
2.1.2 Toetsingskader bestemmingsplannen	9
2.1.3 Besluit algemene regels ruimtelijke ordening	9
2.1.4 Omgevingsverordening Overijssel	10
2.2 Onderzoekmethode	10
2.2.1 Algemeen	10
3. Natura 2000	11
4. Natuurnetwerk Nederland	12
5. Soortbescherming	13
5.1 Flora	13
5.2 Zoogdieren	13
5.2.1 Vleermuizen	13
5.2.2 Grondgebonden zoogdieren	14
5.2.3 Overige grondgebonden zoogdieren	16
5.3 Vogels	16
5.3.1 Vogels met jaarrond beschermde nesten	16
5.3.2 Overige vogels	17
5.4 Ongewervelden	17
5.4.1 Sleedoornpage	17
5.5 Overige soorten	18
Geraadpleegde bronnen	19

Samenvatting

Aanleiding en doelstelling

Roosdom Tijhuis heeft het voornemen om nieuwbouw te realiseren op een braakliggend terrein in Steenwijk. De plannen bestaan uit de nieuwbouw van in totaal 237 woningen. Voor de werkzaamheden is wijziging van het bestemmingsplan en het aanvragen van een omgevingsvergunning nodig. Roosdom Tijhuis heeft Ecogroen gevraagd een quickscan natuurtoets uit te voeren. De quickscan natuurtoets is bedoeld om inzicht te krijgen in mogelijke effecten op aanwezige beschermde soorten en gebieden.

Gebiedsbescherming

- Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is De Wieden dat op een afstand van circa 2.600 meter ten westen van het plangebied ligt. Doordat het plangebied buiten de begrenzing van Natura 2000-gebieden is gelegen, zijn directe negatieve gevolgen, zoals oppervlakteverlies, op voorhand uitgesloten. Verstorende effecten door bijvoorbeeld licht of geluid tijdens de werkzaamheden worden gezien de ruime afstand tot habitattypen en leefgebieden, de tussenliggende infrastructuur en bebouwing eveneens uitgesloten.
- Eventuele toename van stikstofdepositie als gevolg van de voorgenomen plannen wordt door derden in beeld gebracht en maakt geen onderdeel uit van deze rapportage.
- Het dichtstbijzijnde Natuurnetwerk Nederland ligt op een afstand van circa 2.300 meter en betreft de Woldberg/Eese. Doordat het plangebied op ruime afstand van het NNN ligt, met daartussen woningen, houtopstanden en agrarische percelen met boerenbedrijven, worden wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN niet aangetast.

Soortbescherming

- In het plangebied zijn geen potentiële vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Van aantasting van vliegroutes of onmisbare foerageergebieden is geen sprake.
- In het plangebied zijn geen (potentiële) jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels aangetroffen. Rondom het plangebied zijn mogelijk nestplaatsen van huismus, huiszwaluw en boerenzwaluw aanwezig. Huismussen, huiszwaluwen en boerenzwaluwen kunnen het plangebied beperkt gebruiken als foerageergebied. Door de plannen gaan echter geen nestplaatsen en/of (onmisbaar) foerageergebied van vogels met jaarrond beschermde nesten verloren.
- Rondom het plangebied is broedbiotoop aanwezig van algemene vogelsoorten, zoals heggenmus, houtduif, vink en merel die kunnen broeden in groenelementen.
- In ruigtes en struweel binnen het plangebied kunnen verblijfplaatsen van egel en kleine marterachtigen aanwezig zijn.

- Binnen het plangebied zijn waardplanten van sleedoornpage aangetroffen.
- De plannen hebben geen negatief effect op beschermde flora, amfibieën, vissen en reptielen zonder provinciale vrijstelling.

Advies

- Een ontheffing Wet natuurbescherming is voor egel, kleine marterachtigen en sleedoornpage aan de orde bij het opruimen van het terrein en het verwijderen van groen in het plangebied. Aan het verkrijgen van een ontheffing Wet natuurbescherming worden o.a. voorwaarden gesteld aan de periode waarin gewerkt wordt. Daarnaast is het van belang dat nieuw leefgebied voor bovengenoemde soorten wordt ontwikkeld op de nieuwbouwlocatie of dat bestaand groen wordt verplaatst. In deze situatie is uitzicht op ontheffing en vormt aanwezigheid van bovengenoemde soorten geen belemmering voor het uitwerken van het bestemmingsplan.
- Werkzaamheden die broedbiotopen van aanwezige vogels beschadigen moeten altijd voorkomen worden. Dit is voor de te verwachten soorten mogelijk door de werkzaamheden in elk geval op te starten na half juli en voor begin maart. Indien werkzaamheden in de periode half februari tot half december worden opgestart wordt geadviseerd om voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogelcontrole door een ter zake deskundige uit te voeren. Vervolgstappen voor vogels zijn niet aan de orde, mits rekening gehouden wordt met het broedseizoen.
- Vervolgstappen ten aanzien van Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland, mogelijk met uitzondering van het onderdeel stikstof, zijn niet aan de orde en vormen geen belemmering voor het vaststellen van het bestemmingsplan of het verkrijgen van een omgevingsvergunning.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

Roosdom Tijhuis heeft het voornemen om het terrein Steenwijk Zuidoost in Steenwijk te ontwikkelen tot een nieuwbouwlocatie voor woningen. Voor de werkzaamheden is wijziging van het bestemmingsplan nodig. De voorgenomen werkzaamheden gaan mogelijk gepaard met effecten op beschermde natuurwaarden.

De Wet natuurbescherming ('Wnb') verplicht vooraf te toetsen of activiteiten (kunnen) conflicteren met beschermde natuurwaarden. In voorliggend rapport zijn de gevolgen van het voornemen getoetst aan de beschermingskaders van de Wet natuurbescherming voor wat betreft Natura 2000, het Natuurnetwerk Nederland ('NNN') en soorten.

1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkeling

Het plangebied ligt in het oosten van de bebouwde kom van Steenwijk. Het plangebied wordt globaal omgeven door de Meppelerweg aan de zuidkant en de woningen aan de Kallenkoterallee aan de noordkant (zie figuur 1.1). Op dit moment bestaat het plangebied uit een vlak terrein met extensief beheerd grasland, een grondwal met begroeiing van braam en grote brandnetel. Aan de randen van het plangebied bevinden zich bomenrijen, welke allen worden ingepast. Binnen het plangebied is geen permanent oppervlaktewater in de vorm van plassen of poelen aanwezig. De waterlichamen rondom het plangebied blijven in de nieuwe situatie onveranderd.

De plannen bestaan uit het ontwikkelen van het terrein tot een woonwijk. In de toekomstige situatie zijn 237 woningen voorzien, waarvan 183 rijenwoningen en 54 twee-onder-een-kap of vrijstaande woningen. De start van de werkzaamheden staat gepland in 2023.

Figuur 1.1 Plangebied (rode omlijning) aan de oostkant van Steenwijk.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zijn het wettelijk kader waarbinnen de natuurtoets is uitgevoerd en de onderzoeksmethodiek beschreven. Op basis van de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van te verwachten effecten op Natura 2000-gebieden (hoofdstuk 3), het Natuurnetwerk Nederland (hoofdstuk 4) en beschermde soorten (hoofdstuk 5). Tot slot zijn de geraadpleegde bronnen vermeld.

2. Wettelijk kader en methode

2.1 Wettelijk kader

2.1.1 *Wet natuurbescherming*

De Wet natuurbescherming (Wnb) regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, soorten en houtopstanden (Overheid, 2022). In dit rapport wordt getoetst aan de bescherming van soorten en Natura 2000-gebieden. Omdat bij de werkzaamheden geen bomen worden gekapt buiten de Be-
bouwde kom Boswet hoeft niet getoetst te worden aan het onderdeel houtopstanden. Het onder-
deel houtopstanden vormt daarom geen onderdeel van voorliggende rapportage. Eventuele gevol-
gen van toename van stikstofdepositie als gevolg van de plannen wordt door derden in beeld ge-
bracht en vormt daarom geen onderdeel van voorliggende rapportage. In kader 2.1 wordt een sa-
menvatting van de relevante wetteksten gegeven.

Kader 2.1 Wet natuurbescherming

Zorgplicht (artikel 1.11)

De Wet natuurbescherming (ook: Wnb) kent een zorgplicht voor natuur en soorten. De zorgplicht is altijd van kracht, ook ten aanzien van niet beschermde natuur. Artikel 1.11 schrijft voor dat iedereen voldoende zorg in acht neemt voor beschermde gebieden, in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Iedereen die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn/haar handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een beschermd gebied of voor in het wild levende soorten, laat deze handelingen achterwege of voorkomt de gevolgen. Dit laatste kan door het treffen van maatregelen ter voorkoming van schade of -als zelfs dat niet kan- de ontstane schade zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. Een voorbeeld van (een maatregelen in het kader van) zorgplicht is het werken in de minst kwetsbare periode van soorten.

Natura 2000 (hoofdstuk 2)

Hoofdstuk 2 regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, bestaande uit Habitatrichtlijngebieden (HR) en Vogelrichtlijngebieden (VR). Per Natura 2000-gebied zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd voor de bescherming van natuurlijke habitats, habitats van soorten en leefgebieden van vogels. Artikelen 2.1 tot en met 2.11 van de Wet regelen de bescherming van (de doelen voor) Natura 2000-gebieden. Artikel 2.7 verplicht om vooraf te beoordelen of plannen en projecten in of in de nabijheid van Natura 2000-gebieden significant negatieve gevolgen kunnen hebben op de voor deze gebieden geformuleerde doelen. Als uit de beoordeling blijkt dat geen significant negatieve gevolgen optreden dan kan een plan worden vastgesteld of is een vergunning voor een project niet nodig. Zijn significant negatieve gevolgen niet uit te sluiten dan is een nadere beoordeling nodig. Artikel 2.8 bevat de voorwaarden waaraan moet zijn voldaan voor het vaststellen van een plan of het verlenen van een vergunning. Het bevoegd gezag is meestal de provincie waar (het grootste deel van) de ingreep of handeling plaatsvindt, soms is dat het Rijk.

Soorten (hoofdstuk 3)

Hoofdstuk 3 regelt de bescherming van soorten. De bescherming van soorten is verdeeld over de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10. Het betreft de bescherming van:

- Vogels zoals genoemd in de Vogelrichtlijn (artikel 3.1), in de praktijk vaak onderverdeeld in:
 - Vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals huismus, gierzwaluw en buizerd.

- Overige vogels, waarvan nesten alleen tijdens het broedseizoen zijn beschermd (periode van nestbouw, ei-leg, broeden en voeren van de jongen op het nest).
- Soorten (exclusief vogels) van de Habitatrictlijn (bijlage IV) en de Verdragen van Bern (bijlage II) en Bonn (bijlage I), zoals bedoeld in artikel 3.5.
- Andere soorten (artikel 3.10), onderverdeeld in:
 - Soorten waarvoor een ontheffing vereist kan zijn.
 - Soorten waarvoor -op basis van de betreffende provinciale verordening- vrijstelling van de verbodsbepalingen geldt.

Indien effecten niet zijn uit te sluiten moet -voorafgaand aan het vaststellen van een plan- zijn beoordeeld of er uitzicht is op het verkrijgen van een ontheffing. Als er aantoonbaar uitzicht is op het verkrijgen van een ontheffing dan kan het plan worden vastgesteld. Als bij ruimtelijke ingrepen verbodsbepalingen worden overtreden dan is het noodzakelijk om een ontheffing aan te vragen bij het bevoegd gezag, tenzij gewerkt kan worden volgens een goedgekeurde gedragscode. Het bevoegd gezag is meestal de provincie waar (het grootste deel van) de ingreep of activiteit plaatsvindt, soms is dat het Rijk. Voor het verkrijgen van een ontheffing moet zijn beschreven hoe de initiatiefnemer ervoor zorgt dat schade aan beschermde soorten tot een minimum beperkt blijft, welke mitigerende en compenserende maatregelen nodig zijn, dat alternatieven ontbreken, aan welk wet- telijk belang wordt voldaan en dat de staat van instandhouding van de betreffende soort niet in gevaar komt.

2.1.2 **Toetsingskader bestemmingsplannen**

Ten behoeve van vaststelling of wijziging van een bestemmingsplan dient (conform jurisprudentie¹) ten aanzien van Natura 2000 de Wet natuurbeschermingstoets uitgevoerd te worden. Deze is vastgelegd in artikel 2.7 lid 1 Wnb & artikel 2.8 lid 1 Wet natuurbescherming. Dit houdt kortweg in dat voorafgaand aan vaststelling van het bestemmingsplan moet worden nagegaan of (uitvoering van) het plan kan leiden tot mogelijk significant negatieve gevolgen op een Natura 2000-gebied. Volgens vaste jurisprudentie bestaat deze toets uit een vergelijking tussen de huidige feitelijke, planologisch legale situatie en de toekomstige maximale plansituatie.

Ten aanzien van soortbescherming (Hoofdstuk 3, Wnb) is in de Wet natuurbescherming geen toetsingskader opgenomen ten aanzien van plannen. Voor soortbescherming wordt in het kader van plannen de uitvoerbaarheidstoets uitgevoerd, die volgt uit de Wet ruimtelijke ordening (Wro). Met deze toets wordt de vraag of de beschermingsregimes uit de Wnb de uitvoerbaarheid van het plan in de weg staat beantwoord. Vrij vertaald wordt bepaald of er een ontheffing nodig is en zo ja, of er uitzicht is op het verkrijgen van een Wnb-ontheffing voor het project dat voortvloeit uit het bestemmingsplan.

2.1.3 **Besluit algemene regels ruimtelijke ordening**

De bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is vastgelegd in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Overheid 2022b) en uitgewerkt in provinciale verordeningen.

In het Barro staat dat bij provinciale verordening gebieden moeten worden aangewezen die het Natuurnetwerk Nederland vormen. De ligging van die gebieden wordt geometrisch vastgelegd. Bij provinciale verordening worden in het belang van de bescherming, instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden, regels gesteld omtrent de inhoud van bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen waarbij in bepaalde gevallen wordt afgeweken van het bestemmingsplan. Voor nieuwe ontwikkelingen binnen of nabij het NNN, waarbij een nieuw bestemmingsplan wordt vastgesteld of een omgevingsvergunning wordt verleend waarbij in bepaalde gevallen wordt afgeweken van het bestemmingsplan, geldt een 'nee-tenzij'-afweging. Dit houdt kortweg in dat significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN niet toegestaan is. Regels voor beoordeling van effecten op het NNN zijn vastgelegd in provinciale verordeningen en verankerd in de bestemmingsplannen. Indien geen sprake is van een nieuw vast te stellen

¹ ECLI:NL:RVS:2020:2318

bestemmingsplan, dan wel dat een omgevingsvergunning voor afwijken bestemmingsplan niet vereist is, is toetsing aan het NNN niet aan de orde.

2.1.4 **Omgevingsverordening Overijssel**

Het ruimtelijk beleid voor de NNN is in de provincie Overijssel vastgelegd in de Omgevingsverordening (Provincie Overijssel, 2019). Het beleid is gericht op het behoud, herstel en de ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied. Volgens art. 2.7.3 lid 4 van de omgevingsverordening (Provincie Overijssel, 2019) geldt dat: *“Bestemmingsplannen die betrekking hebben op gebieden die op de kaart als bedoeld in artikel 2.7.2 zijn aangeduid als NNN wijzen geen bestemmingen aan of stellen geen regels die activiteiten mogelijk maken die leiden tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden, of tot een significante vermindering van de oppervlakte van die gebieden of van de samenhang tussen die gebieden.”*

De wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN in de provincie Overijssel hebben betrekking tot actuele en potentiële natuurwaarden van het gebied. Deze zijn beschreven in bijlage 1b van de omgevingsverordening (Provincie Overijssel, 2019). Daarnaast zijn er ook algemene waarden die onder de wezenlijke kenmerken en waarden vallen.

2.2 **Onderzoekmethode**

2.2.1 **Algemeen**

Om de aanwezige en te verwachten beschermde natuurwaarden binnen de invloedssfeer van het plangebied in beeld te brengen is gestart met een literatuuronderzoek. Hiervoor is onder andere gebruik gemaakt van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF, 2022). Bij het raadplegen van de NDFF is een zoekgebied aangehouden van ruim vijf kilometer rondom het plangebied en is gezocht naar waarnemingen van beschermde soorten in de periode van de afgelopen 10 jaar. Tevens is bepaald of het plangebied in of nabij beschermde gebieden (Natuurnetwerk Nederland of Natura 2000-gebieden) ligt.

De verzamelde informatie uit het literatuuronderzoek vormt de basis voor het veldbezoek dat op 9 maart 2022 (8°C, droog, helder, matige wind) is uitgevoerd. Tijdens het veldbezoek zijn het plangebied alsmede de directe omgeving (tot circa 50 meter rondom) geïnspecteerd. Specifiek is gelet op aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van vogels en potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen en leefgebieden van kleine marterachtigen en egel.

Op basis van het uitgevoerde literatuuronderzoek en het veldonderzoek is beoordeeld welke beschermde soorten (mogelijk) aanwezig zijn en of het plan negatieve gevolgen heeft op Natura 2000-gebieden en/of het NNN. Vervolgens is op basis van de voorgenomen werkzaamheden bepaald welke effecten kunnen optreden op beschermde soorten, Natura 2000-gebieden en het NNN en of vervolgstappen (zoals nader onderzoek, ontheffing- dan wel vergunningsaanvraag) vereist zijn.

3. Natura 2000

Het plangebied ligt buiten de begrenzing van Natura 2000-gebieden. Het meest dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is De Wieden dat op een afstand van circa 2.600 meter van het plangebied ligt (zie figuur 3.1). De voorgenomen plannen hebben geen directe relatie met het gebied De Wieden of verderop gelegen Natura 2000-gebieden. Directe negatieve gevolgen, waaronder oppervlakteverlies van habitattypen en leefgebieden, worden vanwege deze ligging op voorhand uitgesloten. De potentiële gevolgen beperken zich zodoende uitsluitend tot externe werking. Op basis van de effectenindicator (Broekmeyer, 2005, 2010; Min. EZ, 2015) en expert judgement worden indirecte (uitstralende) gevolgen door bijvoorbeeld licht of geluid eveneens uitgesloten gezien de aard en omvang van het plan en de afstand tot habitattypen en leefgebieden van soorten. Alleen indirecte effecten als gevolg van stikstofdepositie (verzuring en/of vermesting) kunnen niet op voorhand worden uitgesloten, gezien de reikwijdte van stikstofdepositie. Eventuele toename van stikstofdepositie wordt door derden in beeld gebracht en maakt geen onderdeel uit van deze rapportage.

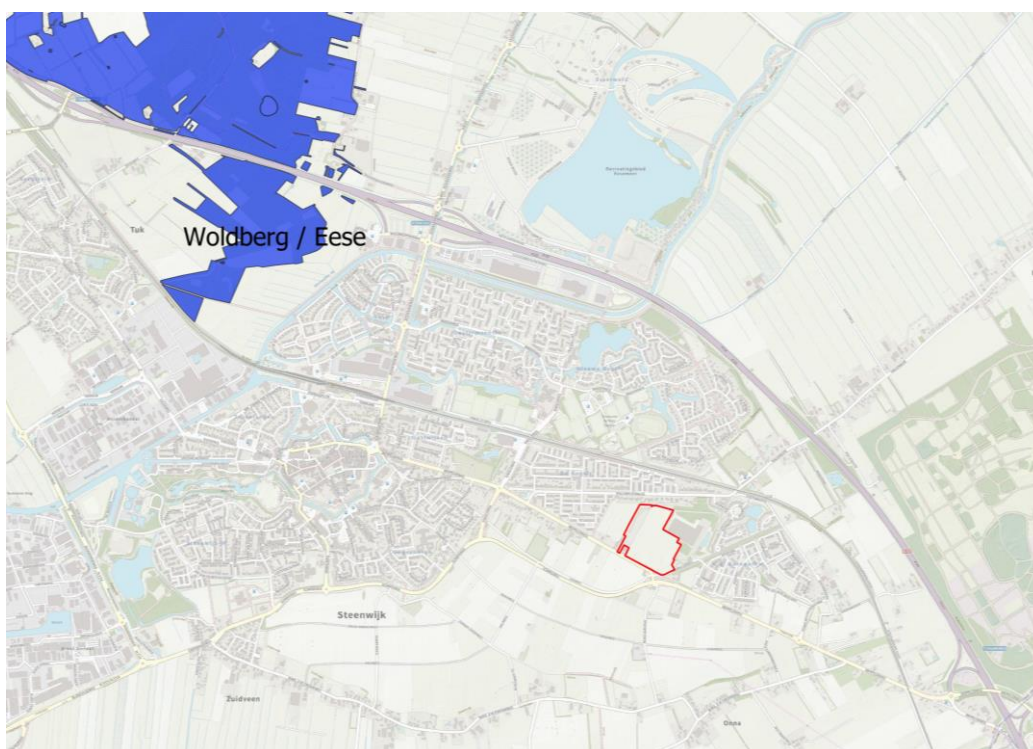
Vervolgstappen ten aanzien van het Natura 2000 zijn, op het in beeld brengen van de stikstofdepositie na, niet aan de orde en vormen geen belemmering voor het vaststellen van het bestemmingsplan of het verkrijgen van een omgevingsvergunning.

Figuur 3.1 Plangebied (rode lijn) ten opzichte van Natura 2000-gebied De Wieden (groen). Bron: J.W. van Aalst, www.opentopo.nl

4. Natuurnetwerk Nederland

Het meest nabijgelegen Natuurnetwerk Nederland-gebied is Woldberg/Eese, dat ten noorden van het plangebied op zo'n 2.300 meter afstand ligt (zie figuur 4.1).

Figuur 4.1 Plangebied (rode lijn) ten opzichte van NNN-gebied Woldberg/Eese (blauw). Bron: J.W. van Aalst, www.opentopo.nl

Het plangebied ligt geheel buiten de begrenzing van het NNN. Het NNN kent in de provincie Overijssel formeel geen externe werking, maar in het kader van goede ruimtelijke ordening zijn de mogelijk negatieve gevolgen van de voorgenomen bestemmingsplanwijziging op het NNN nader beoordeeld.

Directe negatieve gevolgen op de wezenlijke kenmerken en waarden, waaronder oppervlakteverlies, worden vanwege deze ligging op voorhand uitgesloten. Indirecte (uitstralende) gevolgen door bijvoorbeeld licht of geluid worden gezien de aard en omvang van de ingreep, de afstand en de tussenliggende houtopstanden en infrastructuur eveneens uitgesloten. Vervolgstappen ten aanzien van het Natuurnetwerk Nederland zijn niet aan de orde en vormen geen belemmering voor het vaststellen van het bestemmingsplan of het verkrijgen van een omgevingsvergunning.

5. Soortbescherming

5.1 Flora

Tijdens het quickscan veldbezoek zijn geen in de Wet natuurbescherming beschermde plantensoorten aangetroffen. Het terrein bestaat uit een groot grasveld waar algemene soorten als smalle weegbree, gewoon biggenkruid, Jacobskruiskruid en schapenzuring groeien. De grondwal is begroeid met braam en grote brandnetel.

Op basis van de aangetroffen soortensamenstelling, de terreingesteldheid en bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2022) worden beschermde plantensoorten ook niet verwacht. De Wet natuurbescherming vormt - ten aanzien van flora - geen belemmering voor vaststelling van het bestemmingsplan.

5.2 Zoogdieren

5.2.1 Vleermuizen

Vleermuizen zijn beschermd door artikel 3.5 (Habitatrichtlijn bijlage IV) van de Wet natuurbescherming. Het leefgebied van vleermuizen bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden (zie ook kader 5.1). Hieronder worden deze onderdelen nader beschreven.

Kader 5.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen kunnen zich bevinden in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders et cetera en kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamverblijven / zomerverblijven, baltslocaties / paarverblijven en winterverblijven. Verstoring, beschadiging, vernietiging of het verwijderen van deze verblijfplaatsen is verboden.

Vliegroutes

Voor oriëntatie tijdens de trek van en naar hun verblijfplaatsen en foerageergebieden gebruiken vleermuizen veelal jarenlang dezelfde structuren. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Foerageergebieden

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water zijn van belang als foerageergebied voor vleermuizen. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Wet natuurbescherming echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen worden gezien het ontbreken van bebouwing in het plangebied uitgesloten. In de bomen binnen het plangebied zijn ook geen voor vleermuizen geschikte holten, kieren, spleten of losse schors aanwezig. Door de uitvoering van het bestemmingsplan gaan geen verblijfplaatsen van vleermuizen verloren. De Wet natuurbescherming vormt - ten aanzien van verblijfplaatsen van vleermuizen - geen belemmering voor vaststelling van het bestemmingsplan.

Vliegroutes en foerageergebieden

Door de aanwezigheid van beplanting is het plangebied en omgeving geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Door de plannen gaat een beperkt oppervlak aan foerageergebied verloren. In de omgeving zijn voldoende alternatieve foerageergebieden beschikbaar in de vorm van tuinen, bomen en bosjes. Bovendien wordt het plangebied na uitvoering van het plan ook weer geschikt als foerageergebied door aanleg van tuinen en openbaar groen. Hierdoor is er geen sprake van verlies van onmisbaar foerageergebied. De bomenrijen langs de randen van het plangebied kunnen als lijnvormige structuur door vleermuizen als vliegroute gebruikt worden. In de omgeving zijn echter ruimvoldoende alternatieve lijnvormige elementen aanwezig. Hierdoor is er geen sprake van essentiële vliegroutes. Bovendien blijven de bomenrijen in de nieuwe situatie gehandhaafd. De Wet natuurbescherming vormt - ten aanzien van vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen - geen belemmering voor vaststelling van het bestemmingsplan.

5.2.2 Grondgebonden zoogdieren**Egel en kleine marterachtigen**

In de directe omgeving van het plangebied zijn meerdere waarnemingen bekend van egel en buning (NDFF, 2022). Zo is egel in 2021 bij woningen aan de Kallenkoterallee, aangrenzend aan het plangebied, waargenomen. Van hermelijn en wezel zijn geen recente waarnemingen bekend. In het plangebied zijn mogelijk verblijfplaatsen van egel en kleine marterachtigen aanwezig in dichte bosjes en rommelhoekjes. De begroeiing en rommelhoekjes bij de moestuinen aan de noordoostkant van het terrein, takkenhopen binnen het plangebied en rommelhoekjes (blad- en takafval maar ook ander afval) onder de bomenrijen zijn dicht genoeg om te fungeren als verblijfplaats (zie figuur 5.1). Daarnaast worden (oude) konijnen- en muizenholen vaak gebruikt als verblijfplaats. Verder wordt het plangebied als foerageergebied gebruikt door egel en kleine marterachtigen. Van onmisbaar foerageergebied is echter geen sprake gezien de hoeveelheid alternatief foerageergebied in de omgeving in de vorm van tuinen, ruigtes, bosschages en oevers van watergangen.

Figuur 5.1 Rommelhoekjes met mogelijke verblijfplaatsen egel en kleine marterachtigen (Ecogroen, 2022).

Bij de voorgenomen ontwikkeling gaan mogelijk voortplantings- en/of rustplaatsen van egel en kleine marterachtigen verloren. Dit is een overtreding van verbodsbepaling 3.10, lid 1b van de Wet natuurbescherming. Voor egel en kleine marterachtigen geldt in de provincie Overijssel geen vrijstelling voor overtreding van verbodsbepalingen (Veldman et al., 2021). Het indienen van een ontheffingsaanvraag in het kader van de Wet natuurbescherming en het nemen van mitigerende maatregelen is daarom noodzakelijk voor egel en kleine marterachtigen.

Aan het verkrijgen van een ontheffing Wet natuurbescherming worden o.a. voorwaarden gesteld aan de periode waarin ruigte en struweel wordt verwijderd (buiten de kwetsbare overwinterings- en voortplantingsperiode in oktober) en daarnaast is van belang dat opnieuw leefgebied wordt ontwikkeld op de nieuwbouwlocatie. Ontwikkeling van nieuw leefgebied is mogelijk door het realiseren van rommelhoekjes en/of speciale egel- en marterkasten en aanplant/ verplaatsen van dichte struiken.

Ontheffing voor egel en kleine marterachtigen wordt bij vrijwel alle aanvragen verleend. Er is in deze specifieke situatie uitzicht op ontheffing wanneer voldaan kan worden aan onderstaande voorwaarden:

- De functionaliteit van de leefomgeving kan gegarandeerd worden door realisatie van nieuwe verblijfplaatsen voor egel en kleine marterachtigen in groenstructuren en door egels en kleine marterachtigen tijdens het bouwrijp maken van het plangebied te ontzien. Dit kan worden gedaan door buiten kwetsbare perioden van voortplanting en overwintering te werken. Voor egel is de maand oktober – eventueel met uitloop tot in november (weersafhankelijk) – de meest geschikte periode voor het verwijderen van groen met mogelijke verblijfplaatsen.
- Het belang van de nieuwbouw kan worden onderbouwd met het volgende belang uit de Wet natuurbescherming (artikel 3.10 lid 2a): In het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden of van kleinschalige bouwactiviteiten, met inbegrip van het daarop volgende gebruik van het gebied of het gebouwde.
- Het ontbreken van alternatieven kan onderbouwd worden door aan te geven dat de locatie is aangemerkt als woningbouwlocatie in de omgevingsvisie Steenwijkerland (2017). De voorgenomen inrichting houdt rekening met egel en kleine marterachtigen door onder andere in plaats van schuttingen, groene erfafscheidingen te realiseren.

5.2.3 **Overige grondgebonden zoogdieren**

Verblijfplaatsen van andere beschermde grondgebonden zoogdieren waarvoor geen vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming in de provincie Overijssel geldt (o.a. eekhoorn en das), worden op basis van terreinkenmerken, het gebruik van het plangebied, het veldbezoek en bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2022) niet verwacht.

Wel zijn in het plangebied vaste verblijfplaatsen van een aantal algemeen voorkomende grondgebonden zoogdiersoorten aangetroffen en/of te verwachten, zoals huisspitsmuis, veldmuis en bosmuis. Bij de geplande ingrepen kunnen enkele verblijfplaatsen en/of exemplaren van deze grondgebonden zoogdieren geschaad worden. In voorliggende situatie geldt voor deze soorten in de provincie Overijssel vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming. De Wet natuurbescherming vormt - ten aanzien van overige zoogdieren - geen belemmering voor vaststelling van het bestemmingsplan.

5.3 **Vogels**

Bij vogels wordt onderscheid gemaakt tussen twee categorieën met een verschillend beschermingsregime (zie kader 5.2).

5.3.1 **Vogels met jaarrond beschermde nesten**

Op basis van de beschikbare verspreidingsgegevens (NDFF, 2022), de veldbezoeken en de terreinkenmerken worden geen nesten van vogels met jaarrond beschermde nesten verwacht in het plangebied.

Kader 5.2 Vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Onder jaarrond beschermde nesten van vogels wordt in Overijssel verstaan: in functie zijnde nesten van de boerenwaluw, boomvalk, bosuil, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, huiszwaluw, kerkuil, oehoe, ooievaar, raaf, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, torenvalk, wespandief, zwarte specht en zwarte wouw. Voor sommige soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

In de omgeving van het plangebied zijn wel waarnemingen van huismus, huiszwaluw en boerenwaluw bekend (NDFF, 2022). Deze vogelsoorten kunnen beperkt gebruik maken van het plangebied om te foerageren. Nestgelegenheid ontbreekt door het ontbreken van geschikte bebouwing binnen het plangebied. Van onmisbaar foerageergebied is evenmin sprake, gezien de ruime hoeveelheid alternatief foerageergebied in de omgeving. Nesten en (onmisbaar) foerageergebied van huismus, huiszwaluw en boerenwaluw worden door de plannen niet geschaad. Bovendien bieden de nieuwe woningen mogelijkheden als nestlocatie en de nieuwe tuinen en groen zorgen voor foerageergelegenheid.

Tijdens het veldbezoek zijn geen overige nesten of (onmisbaar) foerageergebied van vogels met jaarrond beschermde nesten aangetroffen en deze worden op basis van het veldbezoek, terreinkenmerken en bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2022) ook niet verwacht. De Wet natuurbescherming vormt - ten aanzien van vogels met jaarrond beschermde nesten - geen belemmering voor vaststelling van het bestemmingsplan.

5.3.2 *Overige vogels*

Door de aanwezigheid van groenelementen als tuinen, bomen en struikgewas binnen en rondom het plangebied is biotoop aanwezig voor diverse algemene vogelsoorten waaronder merel, vink, roodborst, fitis en houtduif.

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die soorten, nesten, eieren of vaste rust- of verblijfplaatsen beschadigen of verstoren. Verstoring is echter alleen verboden wanneer de storing van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort. Voor de te verwachten soorten kan verstoring die van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding (altijd) worden voorkomen door te werken buiten het broedseizoen.

In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd, omdat deze per soort en vaak per jaar kan verschillen. Daarmee is het dus van belang of een broedgeval wordt beschadigd of verstoord, ongeacht de datum. Voor de meeste soorten kan de periode tussen 1 maart en 15 juli worden aangehouden als broedseizoen. Houtduif en merel kunnen tot in november broedsels beginnen, maar ook al voor maart starten met nestelen. Daarom adviseren we – zeker wanneer werkzaamheden binnen de periode van half februari tot half december worden gestart - om een broedvogelcontrole uit te voeren. Tijdens de broedvogelcontrole wordt bepaald of zich broedende vogels ophouden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Bij het aantreffen van nesten van vogels wordt in overleg met een ecologisch deskundige bepaald hoe de werkzaamheden op een zorgvuldige wijze binnen de kaders van de Wet natuurbescherming kunnen worden uitgevoerd. De Wet natuurbescherming vormt - ten aanzien van vogels zonder jaar- rond beschermde nesten - geen belemmering voor vaststelling van het bestemmingsplan.

5.4 **Ongewervelden**

5.4.1 *Sleedoornpage*

In de directe omgeving van het plangebied zijn meerdere waarnemingen bekend van sleedoornpage (NDFF, 2022). Zo zijn in 2019 overwinterende eitjes van sleedoornpage gevonden aan de rand van het plangebied. Waardplanten voor sleedoornpage zijn binnen het plangebied aangetroffen: aan de zuidzijde van het plangebied staan enkele sleedoorns (figuur 5.3).

Figuur 5.2 Enkele sleedoorn struiken aan de zuidkant binnen het plangebied (Ecogroen, 2022).

Door de uitvoering van het bestemmingsplan gaan mogelijk verblijfplaatsen (waardplanten) van sleedoornpage verloren. Het indienen van een ontheffingsaanvraag in het kader van de Wet natuurbescherming en het nemen van mitigerende maatregelen is daarom noodzakelijk voor sleedoornpage.

Aan het verkrijgen van een ontheffing Wet natuurbescherming worden o.a. voorwaarden gesteld aan de periode waarin gewerkt wordt (buiten de kwetsbare rupsfase) en daarnaast is van belang dat nieuw leefgebied wordt ontwikkeld op de nieuwbouwlocatie. Ontwikkeling van nieuw leefgebied is mogelijk door het aanplanten van autochtone sleedoorns.

Er is in deze specifieke situatie uitzicht op ontheffing wanneer voldaan kan worden aan onderstaande voorwaarden:

- De functionaliteit van de leefomgeving kan gegarandeerd worden door realisatie van nieuw foerageergebied voor sleedoornpage in groenstructuren en door sleedoorns te ontzien in de kwetsbare rupsfase (april – juli).
- Het belang van de nieuwbouw kan worden onderbouwd met het volgende belang uit de Wet natuurbescherming (artikel 3.10 lid 2a): In het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden of van kleinschalige bouwactiviteiten, met inbegrip van het daarop volgende gebruik van het gebied of het gebouwde.
- Het ontbreken van alternatieven kan onderbouwd worden door aan te geven dat de locatie is aangemerkt als woningbouwlocatie in de omgevingsvisie Steenwijkerland (2017).

5.5 Overige soorten

Op basis van de terreinkenmerken, habitateisen en bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2022) worden in het plangebied vaste verblijfplaatsen van beschermde reptielen, amfibieën en vissen uitgesloten. Het nemen van vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde voor deze soortgroepen. De Wet natuurbescherming vormt - ten aanzien van overige soortgroepen - geen belemmering voor vaststelling van het bestemmingsplan.

Geraadpleegde bronnen

Broekmeyer, M.E.A., E.P.A.G. Schouwenberg, M. van der Veen, D. Prins & C.C. Vos (2005). Effectenindicator Natura 2000-gebieden; achtergronden en verantwoording ecologische randvoorwaarden en storende factoren. Alterra-rapport 1375, Alterra, Wageningen.

Broekmeyer, M.E.A. (2010). Update effectenindicator. Wageningen, Alterra-rapport 1976, Alterra, Wageningen.

NDFF (2022). NDFF uitvoerportaal (<https://ndff-ecogrid.nl>). Laatste raadpleging april 2022.

Overheid (2022). Wet natuurbescherming (<https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/>).

Overijssel (2022b). Natuurnetwerk Nederland
(https://services.geodataoverijssel.nl/viewer/layer/B46_natuur_en_landschap/B46_Natuurnetwerk_Nederland).

Provincie Overijssel (2019). Actualisatie Omgevingsverordening 2018/2019.
(<https://overijssel.tercera-ro.nl/MapView/Default.aspx?id=NLIMRO9923phVerordening006-va01>).

Steenwijkerland (2017). Omgevingsvisie Steenwijkerland. (https://www.steenwijkerland.nl/Inwoners/bouwen_en_wonen/Omgevingswet/Omgevingsvisie/Omgevingsvisie_Steenwijkerland)

Veldman, J., Troost, C. & Klink, A. (2021). Brochure Soortenbescherming in Overijssel. Provincie Overijssel.